ממ:

ותני זכתה לימא כתנאי בת ישראל שנשאת

לגר ונתעברה ממנו וחבל בה בחיי הגר

נותן דמי ולדות לגר לאחר מיתת הגר תני

חדא חייב ותני חדא פטור מאי לאו תנאי

נינהו לרבה ודאי תנאי היא אלא לרב חסדא

מי לימא ¢תנאי היא ל"ק הא רבנן הא רשב"ג

אי רשב"ג מאי אריא לאחר מיתה אפי'

מחיים גמי אית לה פלגא מחיים אית לה

פלגא לאחר מיתה כוליה ואיבעית אימא

הא והא רשב"ג כאן בשבח ולדות כאן

בדמי ולדות אמרי משבח ולדות לישמע

דמי ולדות ומדרשב"ג לישמע לרבגן אמרי

לא שבח ולדות דשייכא ידה בגוייהו זכיא

בהו בכולהו דמי ולדות דלא שייכא ידה

בגוייהו לא זכיא בהו כלל: בעי מיניה רב

ייבא סבא מר"ג המחזיק בשמרותיו של גר

מהו מאן דמחזיק בשמרא אדעתיה דארעא

הוא דמחזיק "ובארעא הא לא אחזיק

יושטרא נמי לא קנה דלאו דעתיה אשטרא יושטרא

או דלמא ידעתיה נמי אשמרא א"ל יעני

מורי סוכי לצור ע"פ צלוחיתו הוא צריך

א"ל ילצור ולצור אמר רבה ימשכונו של

ישראל ביד גר ומת הגר ובא ישראל אחר

והחזיק בו מוציאין אותו מידו מ"מ כיון דמית

ליה גר פקע ליה שעבודיה "משכונו של

גר ביד ישראל ומת הגר ובא ישראל אחר

והחזיק בו זה קנה כנגד מעותיו וזה קנה

את השאר ואמאי תקני ליה חצירו יידהאמר

רבי יוםי בר חנינא יחצירו של אדם קונה

לו שלא מדעתו אמרי הכא במאי עסקינן

דליתיה כל היכא דאיתא לדידיה דאי בעי

מקני [מצי] קני קניא ליה [נמי] חצירו כל

היכא דליתיה לדידיה דאי בעי הוא למיקני

לא מצי קני חצירו נמי לא קניא יוהלכתא

דליתיה בחצירו דלא קנה: מתני' יהחופר

בור ברה"י ופתחו לרה"ר או ברה"ר ופתחו

לרה"י ברה"י ופתחו לרה"י אחר חייב:

ת"ר החופר בור ברה"י ופתחו לרה"ר

י(ברה"ר ופתחו לרה"י) חייב וזהו בור האמור

בתורה דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר יהפקיר

רשותו ולא הפקיר בורו זהו בור האמור

בתורה אמר רבה בבור ברה"ר כ"ע לא

פליגי דמיחייב מ"ם אמר קרא יכי יפתח

וכי יכרה "אם על פתיחה חייב על כרייה

לא כל שכן אלא שעל עסקי פתיחה ועל עסקי כרייה באה לו לא נחלקו אלא

היא ל"ק כאן בדמי ולדות

כאו בשבת ולדות ואב"א כא יהה בשבח ולדות ול"ק הה רבנן הא רשב"ג אי רשב"ג מאי ארי' כו' לאחר מיתה

המי לה למחחל למביל מלוח

רבנו ואב"א הא והא רשב"ג

וכו' ומהרנ"ש כתב ח"ל ל"ק הא רבנן הא רשב"ג

ואב"א הא והא רשב"ג כאן

ולדות אי רשב"ג מאי ארי"

כו' לאחר מיתה כוליה אמרי

לה אבג מיי׳ פ״ל מהלכות זכייה ומתנה

הלכה ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סימן רעה סעיף יא: לו ד מיי שם פ"ב הל' יד סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף כז [רב אלפם נ"ב פ"ג דף קפ"ד]: לז ה מיי שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף כח

ורב חלפם שמו: ור ממי׳ שם הלכה טז ופ״ד שם הלכה ח יפט"ז מהלכות אבידה ופט"ו מהככות הבידה הלכה ח ופי"ז הלכה ח סמג שם וסימן עד טוש"ע ח"מ סימן רמג סעיף כא וסימן רסח סעיף ג וסימן רעה סעי כח [רב אלפס

למ ז מיי פ"ב מהלכות זכייה ומתנה הלכה טו סמג עשיו עג טוש"ע ח"מ סי' רעה סעיף כח: מ ח ט מיי' פי"ב מהל' מקי ממון הלכה ב סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סימן מי סעיף ו:

:וסד

תורה אור השלם וֹ וְכִי יִפְתַח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרָה אִישׁ בּר וְלֹא יְכַסֶּנוּ וְנְפַל שָׁמָה שׁוֹר אוֹ

מוסף רש"י

עני מורי. ענני אדוני (סנהדרין כו: מנחות יז.) ענני מורי (מנחות פא.).

ותנר זכתה. ואין מגיה הברייתא אלא כלומר זכה מי שיש לו זכות:

לפדותו הישראל ולסלקו בדמים: והלבתא דליתיה בחצר. פ״ה דאמשכון קאי דאם איתיה בחצר קני אע"פ שאין עומד בלד שדהו ולריך לומר דאיירי בחלר המשתמרת דאי בחלר שאין משתמרת לא קנה אלא אם כן עומד בלד שדהו כדחיתה בפ"ק דב"מ (דף יה. ושם) ש ולמאי דם"ד דאיירי כשהמשכוז בחצר ובעל החלר אין כאן זה אינו כפי המסקנא של ב"מ ולר"י נראה דמעיקרא נמי הכי ס"ל דאיירי בחצר שחין משתמרת ולא קנה אלא אם כן עומד בלד שדהו וכן משמע נמי מבא זה והחזיק בה אם כן לא היתה משתמרת אצל זה והא דקאמר

לרה"ר. כללא דמילתא בכל הך שמעתתה בור בתר פתחו אולינן דנחשב הבור כאילו הוא במקום שהפתח שם:

והלכתא דליתיה בחזר אבעל חזר

קאי כלומר שינויא דשנינן שינויא הוא:

החופר בור ברה"י ופתחו

ברה"ר ופתחו לרה"י. פירש בקונט' והפקיר רשותו וה"ה אם מתחילה סמכיה לרה"ר ולא הולרך לפרש בהפקיר רשותו אלא משום דמשמע ליה לישנא דפתחו לרה"י באמלע רה"י כדמוכח בגמרא דקתני ברה"ר ופתחו לרה"י פטור דמוקי שלא הפקיר לא רשותו ולא ומעיקרא ס"ד כשהפקיר רשותו ולא בורו והיינו משום דמשמע ליה ופתחו לרה"י באמצע רה"י: "ר ופתחו לרה"י אחר. פ״ה

שהפקיר רשותו אותה שפי הבור בתוכה אין נראה שר"ל שפתחו לרה"י של אדם אחר ובא אותו אדם והפהיר רשותו שלא היה לו לומר אותה בלשון נקבה אלא משמע שרולה לפרש הכל ברשות עלמו ולשון אחר אינו מיושב לפירוש זה ואין להקשות אמאי אנטריך למתני ברה"י ופתחו לרה"י אחר ה"ל למימר החופר בור ברה"י ותו לא דאגב אחריני נקט הכי ופירש לנו שהבור והפתח הכל עושה ברשותו ור"י מפרש ברה"י ופתחו לרה"י אחר דהיינו שחפר בור ברשות עלמו ופתחו לרשות חבירו ואלטריך דלא תימא פתחו לרה״ר הוא דחייב דשכיחי רבים (6) ומזקי אבל ברה"י דליכא למיחש אלא לנזק יחידי פטור וכה"ג תניא בהמניח (לעיל לב:) גבי המבקע ולפי פי' ר"י קשה למה הוא חייב בנוקי בעל חלר אם נפל

שורו לבור כיון שהחופר משלם נזקי החצר °על בעל חצר למלוייה: ר, וי״ם שכתוב בה״י ופתחו לרה״ר. וי״ם שכתוב נהן ברה״ר ופתחו לרה"ר והכי מתניא בתוספתא (פ"ו) וק"ק דה"ל למימר החופר בור ברה"ר אבל אין להקפיד משום דקאי אהנך דמתניתין דאיירי שהפתח ברשות אחרת אלטריך לאשמועינן דאיירי באותו

ענין שהבור והפתח במקום אחד ברשות הרבים: על הברייה לא ב"ש. יבמכלמין אמרינן מכאן שאין עונשין מן הדין אבל בש"ס שלנו אין סובר כן כדפרישית בריש המסכת ודף ב.)ל): ועיין חום׳ לעיל ד׳: ד״ה ועדיםו

לרבה ודאי. ע"כ מוקי למילתיה כתנאי דהוא אמר חייב והא דתני משכנו שלא ביד גר בו' מוציאין אותו מידו. ואפילו פטור לא מני מוקי ליה כוותיה וע"כ הכי מתרך אנא דאמרי משכנו שלא בשעת הלואתו ואפילו למ"ד בעל חוב כתנא דמחייב: אלא לרב חסדא מי לימא. מי מיבעיא ליה קונה משכון דע"כ אין לו אלא שעבוד עליו כיון שהיה יכול לאוקמיה מילתא בפלוגתא כתנאי ולמימר אנא דאמרי כתנא דפטר

או מלי לתרולי האי דתנא חייב במילתא אחריתי דלא תקשי ליה: נה קשיה. כלומר אמר לך רב חסדא תרוייהו תנאי כוותי קיימי דבדמי ולדות פטור והא דתניא חייב בשבח ולדות ואליבא דר"ש דאמר אשה פלגא בהו והיא קיימת: והא. דתני פטור רבנן היא דאמרי כולהו דבעל והרי הוא מת וזכה זה מן ההפקר. אבל רבה לא מצי לתרוצי מידי דהא איהו אמר אשה זכתה בחלק בעלה מן ההפקר הואיל והיא היתה מעוברת ומוחזקת בהן בשעת מיתה ואמאי פטור משבח ולדות ודמי ולדות דידה נינהו: מאי אריא לאחר מיחת. הגר דתני חייב ליתן לה חלקה: מחיים. דגר: נמי. חייב ליתן לה חלקה: לחחר מיחה. הגר: כוליה. דוכיח בחלק שבח ולדות של בעלה: אמרי. ה"כ קשיה לרב חסדה דמשבה ולדות המגיע חליו בחיי הגר לגר וקאמר ר"ם דכשמת והיא מעוברת זכתה היא בחלקו נשמע דוכתה נמי בדמי ולדות דבעלה דמאי שנא דמי ולדות משבח ולדות: ומדר"ש. דחשמעינן דזכתה בחלקו נשמע נמי לרבנן דוכתה בכולן דרבנן לא פליגי אלא במחיים אבל בזכיה דמיתה לא פליגי רבנן ור"ש: אמרי. לא דמו דמי ולדות לשבח ולדות: שבה ולדות. לר"ש דשייכא בהו מחיים בפלגא כי מיית זכייה בכולהו: בשערות של גר. ששיעבד לו ישראל אחר קרקעותיו: מהו. לקנות את הנייר: ושטרא נמי לא קני. ואי אתא ישראל אחר והחזיק בה לצור על פי צלוחיתו קנייה: עני מורי. ענני אדוני: וכי לצור על פי לנוחיתו. דליהוי דעתיה אשטרא מעיקרא ש (ולאו דעתיה אארעא): פקע ליה שעבודיה. וקם ליה ברשותי׳ דמריה: דליסיה. שאין המלוה בעיר: והלכתת. הא דאמרינן זה קנה את השאר: בדליחיה. למשכון בחצירו של מלוה בשעת מיתת הגר אבל איתיה למשכון בחלירו קני ליה חלירו: בזתבר' ופתחו לרה"ר.

וכ"ש אם חפר ברה"ר ופתחו לרשות

הרבים. ולא תימא דוקא חופר

ברשותיה דהוה ליה בור דחית ליה

בעלים אבל חפר ברה"ר פטור דהא

תני סיפא [נ:] החופר בור ברה"ר ונפל

לתוכו כו': ברה"ר ופתחו לרה"י.

דהוה ליה בור ברה"י והפקיר

רשותו דלא מלי למימר מאי בעית

ברשותי ונפל דרך פיו לתוכו: חייב. דקסבר חיובא דבור בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד היא ובלבד שיפקיר רשותו: ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד. אף על גב דאין כאן לד רשות הרבים: חייב. ובלבד אם הפקיר רשותו אותה שפי הבור לתוכה: גב" ופסחו לרשום הרבים. כיון שהתקלה ברשות הרבים הוה ליה כמי שחפרו ברה"ר: ווהו בור כו'. לקמיה [נ.] מפרש מאי זהו: סחם לא גרסינן: כ"ע לא פליגי דמיחייב. ור"ע מודה ליה לרבי ישמעאל בבור ברשות הרבים דהוא אמור בתורה אבל רבי ישמעאל לא מודי ליה לרבי עקיבא בבור ברשותו דקסבר כי אפקרנא לך רשותי לאו לאחיובי אנא בהזיקא אפקרתיה: אם על פוחח. שחפרו אחר וכסהו ובא אחר וגילהו: **באה לו.** שאין לו חלק בו אלא שכרהו או שפתחו דהיינו ברשות הרבים שאין הקרקע שלו:

בבור

משבח ולדות לישמע כל"ל וכן הגיה מהו' שכנא עכ"ל, ב) ועייו תוספות ב"ב נד. ד"ה אדעתא], ג) [סנהדרין כו: מנחות יז. פא.], ד) [ב"מ ז: יג. ב"ב עו:], (a) [eⁿ (n 1: vi. eⁿ e (u 1:),
(a) eⁿ (n 0: qin. niki)
(a) [kq(i | c. (n 1:), n) qⁿ (n),
(b) [eⁿ (n 0:)
(c) [eⁿ (n 0:)
(d) [eⁿ (n 0:) .[63]

הגהות הב"ח (**ה**) תום' ד"ה ברה"י וכו' רבים ומתזקי דשכיחי

גליון הש"ם תום' ד"ה ברה"י וכו' על בעל חצר למלוייה. עיין לעיל דף כט ע"א תוספות ד"ה פליגי ודף מח ע"ח תוספות ד"ה אע"ג:

רבינו חננאל לימא כתנאי. בת ישראל

שניסת לגר ונתעברה, חבל בה בחיי הגר נותן דמי ולדות לגר. לאחר מיתת הגר, תני חדא חייב ותניא אידך פטור. הא דתניא פטור ודאי חולק על רבה פטה דואי הולק על דבה דהא הוא דאמ׳ אחר מיתת הגר ולדות לה לעצמה והכא קתני פטור, לרב חיסדא נמי דאמ׳ איתיה לבעל זכי ליה רחמנא הא הכא ליתיה לבעל וקתני הכא ליוניה לבעל דקונה חייב החובל. ופרקינן לא קשיא הא דקתני פטור . פטור מדמי ולדות, והך ואסיקנה בהאי הא דבעא רב ייבא סבא מרב נחמן רבייב רייומרותיו של וב ייבא טבא מוב נוזמן המחזיק בשטרותיו של גר, לא איפשיטה. אמר רבא משכונו של ישראל ביד הגר ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק במשכון מוציאין אותו מידו. מאי טעמ', כיון דמת גר פקע שעבודיה. אבל משכונו של גר ביד ישראל ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו, זה קנה כנגד מעותיו. של גר בבית הנושה בו, .. אבל אם הוא בכיתו קנה ביתו. דליתנהו המשכון, אבל איתיה למשכון בחצר המלוה קנאו, ואע״פ שאינו המלוה בחצרו חצרו המשתמרת קונה לו שלא מדעתו בחצרו.